Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

ASIANTUNTIJALAUSUNTO 3.10.2025

Anna Häggman, Ilmasto- ja ympäristönsuojeluosasto,
Kiertotalousyksikkö

Valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaosto
00102 EDUSKUNTA
YmV@eduskunta.fi

Ympäristöministeriön lausunto eduskunnan Valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostolle

Asia: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

35.10.22 Eräät ympäristömenot

Kiertotalous: tilannekatsaus ja rahoitus (520 000 euroa)

Hallitusohjelman mukaan Suomi parantaa omavaraisuutta ja luonnon tilaa, nostaa jalostusastetta sekä vahvistaa luonnonvarojen kestävää käyttöä edistämällä kiertotalouden ratkaisuja (*Puhtaan energian Suomi* -osio).

Ympäristöministeriö toteuttaa yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa strategista kiertotalousohjelmaa. Sen tavoitteena on muutos, jossa kiertotalous tehostaa luonnonvarojen käyttöä ja uudistaa Suomen talouden rakenteita. Vuoden 2026 talousarvioehdotuksessa kiertotalousohjelman toteuttamiseen on ehdotettu 520 000 euroa.

Valtioneuvoston hyväksymässä kansallisessa kiertotalouden strategisessa ohjelmassa (Vnp 8.4.2021) on asetettu tavoitteeksi, että vuoteen 2035 mennessä resurssituottavuus ja kiertotalousaste paranevat, ja uusiutumattomien luonnonvarojen kotimainen kulutus kääntyy laskuun.

Ohjelman toteuttamisella tuetaan EU:n kiertotalouspolitiikkaa ja EU:n kierrätystavoitteita sekä mm. Puhtaan teollisuuden ohjelmassa (Clean Industrial Deal CID) asetettua tavoitetta kaksinkertaistaa materiaalien kiertotalousaste.

<u>Kiertotalouden green deal edistää muutosta keskeisillä sektoreilla</u>
Kiertotalousohjelman tavoitteiden tueksi käynnistettiin skenaarioprosessi, jossa tutkimuslaitokset (SYKE, GTK, LUKE ja VTT) määrittelivät yhdessä keskeisten toimialojen ja kuntien kanssa vaikuttavimpia toimia kiertotalouden ja hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2035 mennessä.

Prosessin tuloksena syntyi vapaaehtoinen Kiertotalouden green deal, joka kattaa keskeiset muutosalueet suuntaviittoineen ja potentiaalisine toimineen. Kiertotalouden green dealissa valtio, yritykset, järjestöt,

kaupungit ja maakunnat yhdessä ratkovat kiertotalousmarkkinoiden pullonkauloja. Sitoumuksen tekevät organisaatiot asettavat tavoitteita ja toimia vuodelle 2030 ja 2035, ja tuloksista raportoidaan kolmen vuoden välein. Vapaaehtoiset sitoumukset täydentävät lainsäädäntöä, ja ministeriöt sitoutuvat kehittämään ohjauskeinoja, joilla tuetaan sitoutujien toimien toteuttamista ja vahvistetaan julkisen, yksityisen ja tutkimussektorin yhteistyötä.

Green deal julkistettiin 12.9.2024, ja syyskuun 2025 loppuun mennessä siihen on liittynyt 27 organisaatiota. Valmisteilla on lisäksi 20–30 sitoumusta. Mukana on tällä hetkellä isoja rakennusalan, metsä- ja metallisektorin yrityksiä, julkisen sektorin organisaatioista Väylävirasto, toimialajärjestöistä Rakennusteollisuus sekä kolme maakuntaliittoa ja kuusi kuntaa.

Kiertotalouden edistäminen laajassa yhteistyössä

Hallitusohjelman mukaisesti valtio on sitoutunut toteuttamaan lainsäädäntötoimia ja taloudellista ohjausta vauhdittaakseen kiertotalousmarkkinoita ja green dealin toteutusta. Ehdotetulla määrärahoituksella on tarkoitus rahoittaa mm. ohjauskeinojen kehittämistä tukevia selvityksiä (esim. kiertotalouslaki) sekä vaikutustenarviointeja.

Lisäksi Suomi on jättänyt EU:n komissiolle hakemuksen strategisesta LIFE IP -hankkeesta, joka tukisi toimia keskeisillä green dealin muutosalueilla. Hankkeessa on myös ministeriön vastuulle tuleva ohjauskeinojen, rahoituksen ja julkisten hankintojen työpaketti. Loppuvuodesta käynnistyy kiertotalousohjelman arviointi**,** jonka pohjalta ohjelmaa päivitetään ja green dealia kehitetään.

Määrärahan avulla rahoitetaan myös asiantuntijaorganisaatioiden (SYKE, Motiva Oy, Finnish Green Building Council) työtä sitoumusten tekemisen, toimien toteuttamisen ja rahoituslähteiden löytämisen tukemiseksi. Tavoitteena on muodostaa keskeisillä muutosalueilla vaikuttavia ekosysteemejä ja konsortioita, jotka edistävät kiertotaloutta sektorikohtaisesti ja sektorirajat ylittäen.

Lisäksi SYKEn, VTT:n ja Luken tutkijoista muodostettu arviointiryhmä arvioi green deal -sitoumukset, ehdottaa niihin tarvittaessa muutoksia ja pyrkii näin lisäämään niiden vaikuttavuutta ja lisäarvoa.

Lisää tietoa:

- Kiertotalouden strateginen ohjelma https://ym.fi/kiertotalousohjelma
- Kiertotalouden green deal https://ym.fi/kiertotalouden-green-deal
- Suomen kansantalouden materiaalivirrat ja niiden vaikutukset: Toteutunut kehitys ja kiertotalouden skenaariot vuodelle 2035. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:8. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165490
- Kiertotalous-Suomi https://kiertotaloussuomi.fi/
- Business Finlandin Kiertotalous ja nollahukka-missio https://www.businessfinland.fi/kampanjasivut/kiertotalous-ja-nollahukka